

Kunskapsskolan i Sverige Aktiebolag
info@kunskapsskolan.se

2024-01-23

1 (6)

Dnr-2022:8801

Uppföljningsbeslut

Uppföljning av kvalitetsgranskning av lärares
arbete för att tidigt motverka könsbundna
utbildnings- och yrkesval vid Kunskapsskolan
Katrineholm i Katrineholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hur lärare arbetar för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval vid Kunskapsskolan Katrineholm i Katrineholms kommun. Granskningen genomfördes under våren 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 20 juni 2023.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Kunskapsskolan Katrineholm senast den 15 december 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Kunskapsskolan i Sverige Aktiebolag har inkommit med en sådan redovisning den 15 december 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

- **Lärarna behöver utveckla sitt arbete med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt.**

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

- **Lärarna behöver tydligare integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen och se till att den vidgar elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån aktualitet och relevans.**

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla sitt arbete med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har genomfört en enkät med personal och elever för att kartlägga hur normkritiska de är. Utifrån resultaten på denna enkät har de på skolan fört diskussioner och upprättat en checklista för hur de ska arbeta för att skapa ett normmedvetet förhållningssätt. I dagordningen för arbetslagens och ämneslagens möten finns nu också diskussions-/reflektionsfrågor för att på ett mer systematiserat sätt gemensamt diskutera normmedvetenhet. Likaså finns i

kvalitetsplanen aktiviteter för hur de på skolan ska arbeta normkritiskt på ett systematiskt sätt, med givna tidpunkter för avstämning, utvärdering och uppföljning av arbetet. Tillika har elevrådet omorganiserats så att det nu även innehåller ett utskott som enbart arbetar med jämställdhet och normmedvetenhet.

Av huvudmannens redovisning framgår att vidtagna åtgärder haft flera effekter. Bland annat finns det nu en systematik gällande normmedvetet förhållningssätt, vilket huvudmannen ser skapar en effekt på undervisningen. Exempelvis arbetar lärarna mer medvetet med tilltal av elever, grupper och placeringar i undervisningen. På sikt förväntar sig huvudmannen att detta arbetssätt ska bli en naturlig del av verksamheten. Huvudmannen planerar också för att genomföra uppföljande enkäter till både elever och personal för att för att mäta ytterligare förändringar. Likaså planerar man att genomföra observationer med fokus på normmedvetenhet.

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete även behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver tydligare integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen och se till att den vidgar elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån aktualitet och relevans.

Av huvudmannens redovisning framgår att flera åtgärder vidtagits för att höja kvaliteten inom utvecklingsområdet. Bland annat har de på skolan, efter diskussioner på arbetsplatsträffar, arbetslagsmöten och ämneslagsmöten samt en enkät riktad till personalen, tagit fram målsättningar och ett årshjul för studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar. Detta dokument kommer de fortlöpande att arbeta med för att få in alla ämnen i årshjulet. Lärarna har också börjat använda sig av ett gemensamt webbaserat arbetsmaterial för inhämtning av information om studie- och yrkesvägledning, utbildningar och jobb, för att i undervisningen kunna utgå från aktualitet och relevans. Likaså har man fört in reflektion i ämneslag, arbetslag och arbetsplatsträffar utifrån frågeställningen hur lärarna integrerar studie- och yrkesvägledning i undervisningen och ser till att den vidgar elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån aktualitet och relevans. Även skolans kvalitetsplan innehåller nu aktiviteter kring lärares arbete med studie- och yrkesvägledning med givna tidpunkter för avstämning, utvärdering och uppföljning av arbetet. Eleverna har fått information om hur de på skolan arbetar för att bredda elevernas kunskap gällande yrken. I dagsläget har de på skolan haft nio inbjudna yrkesverksamma personer på besök som en del i detta arbete och skolan kommer att fortsätta att bjuda in yrkesverksamma nästa termin.

Huvudmannen redovisar att vidtagna åtgärder haft flera effekter i verksamheten. Bland annat har en systematik upprättats och huvudmannen säkerställer nu att undervisningen vidgar elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval. Huvudmannen har också skapat en tydlighet i vad som årligen ska aktualiseras utifrån

de målsättningar de på skolan har satt upp. Studie- och yrkesvägledaren har tillika ett tätare samarbete med ämneslärarna. De effekter som förväntas på sikt är att undervisningen vad gäller studie- och yrkesvägledning alltid ska utgå från aktualitet och relevans, att arbetet med studie- och yrkesvägledningen ska bli en del av lärarnas vardag och att studie- och yrkesvägledningen kommer att ses som hela skolans ansvar. Ytterligare åtgärder som planeras är en uppföljning av den enkät som genomförts samt utvärdering av det webbaserade materialet som använts. Vidare kommer de på skolan fortlöpande att se över årshjulet för studie- och yrkesvägledning för att tydligare koppla till respektive ämne.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Anna Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Johansson

X Verica Stojanovic

Verica Stojanovic

Utredare

Signerat av: Verica Stojanovic

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval
\(\[skolinspektionen.se\]\(https://www.skolinspektionen.se\)\)](https://www.skolinspektionen.se/om-oss/om-utredningarna/utredningarna-2018-2019/utredning-2018-2019-10-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000)

Bilaga 1: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena

speglar detta att både lärare, skollära och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.